

Document de seguiment del

”Pla específic de mesures per a la Zona d’especial protecció de la qualitat acústica i per al Punt de referència i la seva àrea d’influència del Parc Natural de la Serra del Montsant”

(Pla aprovat l’any 2018)

Redacció:

- Servei de Prevenció i Control de la Contaminació Acústica i Lumínica
- Parc Natural de la Serra del Montsant.

Data: maig de 2023

Contingut

1. Introducció	3
2. Objecte del document	6
2. Nivell d'execució del Pla-2018	7
3. Valoració final	13

1. Introducció

Les figures de protecció del cel nocturn i de la qualitat acústica que gestiona la Generalitat de Catalunya tenen rang normatiu. En particular, i pel que afecta a la protecció del Parc Natural de la Serra del Montsant:

Per a la protecció del cel nocturn, el 19 d'octubre de 2018, es va publicar la

[RESOLUCIÓ TES/2380/2018, d'11 d'octubre, per la qual es fixa el Parc Natural de la Serra del Montsant com a punt de referència i s'estableix la seva àrea d'influència.](#)

, la seva ampliació que va ser l'any 2021:

[RESOLUCIÓ ACC/3199/2021, de 14 d'octubre, per la qual s'amplia l'àrea d'influència del punt de referència del Parc Natural de la Serra de Montsant establerta per la Resolució TES/2380/2018, d'11 d'octubre, i es modifica el Mapa de la protecció envers la contaminació lumínica a Catalunya aprovat per la Resolució TES/1536/2018, de 29 de juny.](#)

i des de la vessant acústica, la

[RESOLUCIÓ TES/2401/2018, d'11 d'octubre, per la qual es declara zona d'especial protecció de la qualitat acústica \(ZEPQA\) el Parc Natural de la Serra del Montsant i el sòl no urbanitzable de dotze municipis del seu entorn.](#)

En aquestes dues resolucions es protegeix acústica i lumínicament el Parc Natural de la Serra del Montsant (*PNMONT*). Les dues figures de protecció van ser:

- [Punt de referència de cel nocturn](#)
- [Zona d'especial protecció de la qualitat acústica](#)

Les resolucions protegeixen per primera vegada a Catalunya un Parc Natural en la seva integritat envers la contaminació acústica i lumínica. A més, existeix un [Pla específic de mesures](#) (*Pla-2018*) per al manteniment i millora de les seves condicions. En aquest pla hi ha mesures dividides en 4 àmbits d'actuació i el cinquè que indica la necessitat de fer seguiment de l'esmentat pla:

i. Preservació i millora de la qualitat acústica i del cel nocturn

ii. Introducció de criteris ambientals a la gestió

iii. Sensibilització en matèria de contaminació acústica i lumínica

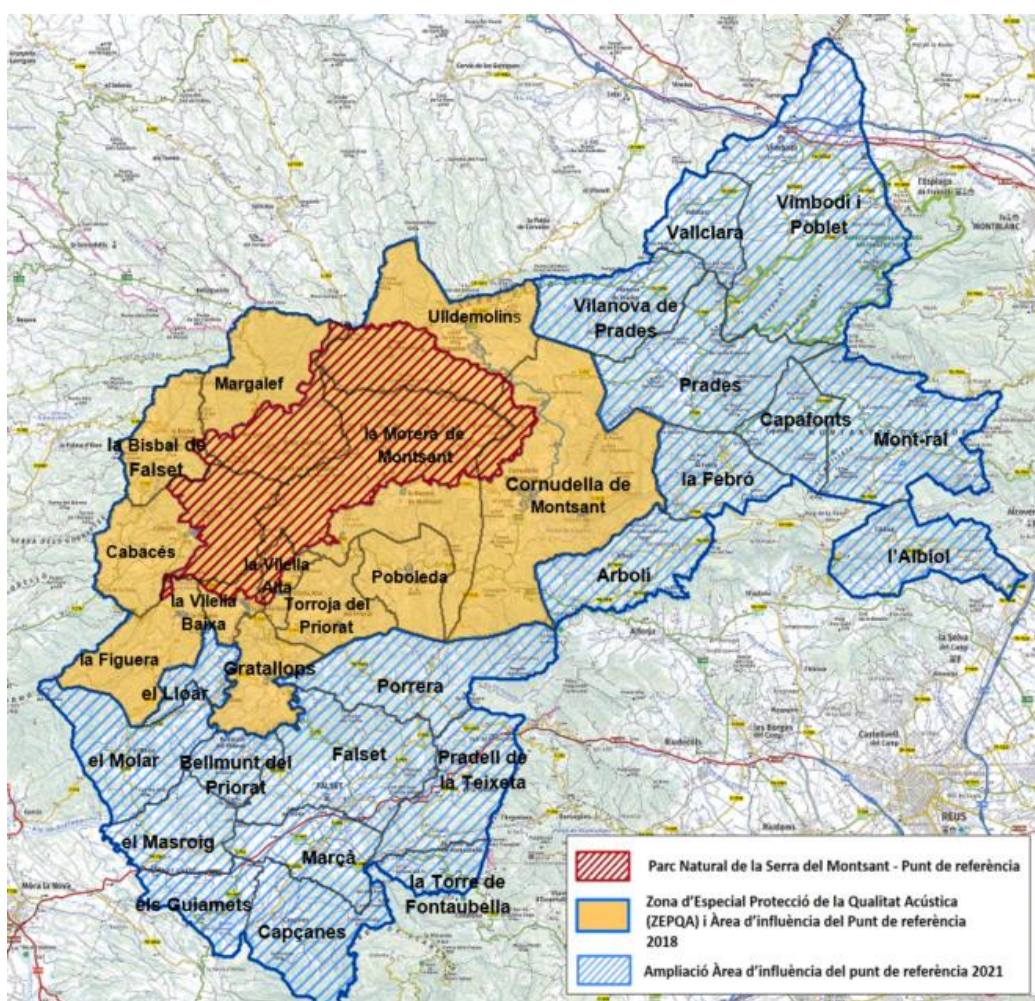
iv. Promoció dels valors de qualitat ambiental

v. Mecanismes de seguiment del Pla

A continuació es pot veure l'abast de les zones de protecció:

- Des del punt de vista de cel nocturn, l'espai natural protegit és el Parc Natural (indicat en **color vermell intens** ratllat al mapa posterior) i actualment existeixen 32 municipis que participen en aquesta protecció ambiental, formant el que s'anomena "àrea d'influència" (tots els que estan a l'interior de la zona delimitada per la línia **blava intensa** al mapa 1).
- Des del punt de vista acústic, la zona de protecció la integren 12 municipis (indicats amb **color carbassa** al mapa).

Figura 1. Delimitació de la protecció acústica i lumínica del PNMON de l'any 2018 i ampliació de l'any 2021

La totalitat de municipis implicats actualment són:

	Àrea influència (cel nocturn)	ZEPQA (acústica)
Albiol	X	
Arbolí	X	
Bellmunt del Priorat	X	
Cabacés	X	X
Capafonts	X	
Capçanes	X	
Cornudella de Montsant	X	X
El Lloar	X	
El Masroig	X	
El Molar	X	
Els Guiamets	X	
Falset	X	
Gratallops	X	X
La Bisbal de Falset	X	X
La Febró	X	
La Figuera	X	X
La Morera de Montsant	X	X
La Torre de Fontaubella	X	
La Vilella Alta	X	X
La Vilella Baixa	X	X
Marçà	X	
Margalef	X	X
Mont-Ral	X	
Poboleda	X	X
Porrera	X	
Pradell de la Teixeta	X	
Prades	X	
Torroja del Priorat	X	X
Ulldemolins	X	X
Vallclara	X	
Vilanova de Prades	X	
Vimbodí i Poblet	X	

Taula 1. Municipis implicats i tipus de protecció

2. Objecte del document

Així doncs, amb la finalitat de poder mostrar el nivell d'execució del Pla-2018, i conèixer la resposta i acceptació de les mesures inicialment previstes, aquest document té com a objectiu:

- Fer un anàlisi de cadascuna de les accions incloses al pla inicial.
- Determinar si ha estat assolit l'objectiu de les accions.
- Conèixer el nivell de compliment, i les activitats i recursos implicats en cadascuna de les accions.
- Fer servir aquest anàlisi per donar informació útil i actualitzada que serveixi per renovar aquest pla d'acord amb la situació del territori i segons els dos vectors ambientals implicats.

L'abast d'aquesta document es limita a l'anàlisi d'aquesta pla, i no cap altre que puguis veure's afectat de forma directa o indirecta (com el pla de la CETS o la distinció Destí Turístic Starlight).

2. Nivell d'execució del Pla-2018

Acrònims:

DACC: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

DipTa: Diputació de Tarragona

CETS: Carta Europea del Turismes Sostenible.

PNMON: Parc Natural de la Serra del Montsant

Eix 1: Preservació i millora de la qualitat acústica i del cel nocturn

EIX	Acció	Assoliment	Comentaris	Accions recollides
1. Preservació i millora de la qualitat acústica i del cel nocturn	M1. Adequació de l'enllumenat públic.	Parcial	-Percentatge d'execució molt avançat (10 dels 12 municipis de 2018). -Suport econòmic del DACC -Suport tècnic i econòmic de la DipTa.	-Suport econòmic del DACC 610 mil euros -Suport econòmic de la Dipta 397 euros
	M2. Adequació de les instal·lacions d'il·luminació exterior privada	No iniciat		
	M3. Restriccions d'activitats i pas de vehicles i promoció de vehicles silenciosos.	Parcial.	- Restricció de vehicles motoritzats al parc - Iniciada l'adquisició de vehicles elèctrics - Limitació d'actes multitudinàries sorollosos, en detectar-los - Adquisició d'eines elèctriques	- Control de l'accés del trànsit. Atorgades 682 autoritzacions . - S'ha iniciat la contractació de vehicles elèctrics, tot i que el PNMONT encara no en té. - Control d'activitats. Realització d'informes sobre la temàtica acústica i lumínica en el sí del Parc.
	M4. Avaluació de la qualitat del cel nocturn	Total	- Instal·lat sensors a Mas de l'Estrem (1 estació fixa) - Instal·lat sensors temporals a Castell de Falset, Prades. (2 sensors). - Captura d'imatges all-sky (2 ubicacions) - Avaluació del parc i proximitats per carretera (1 campanya)	-Un total de 3 sensors instal·lats , un fix a Mas de l'Estrem. - Imatges de tota la cúpula celeste amb càmera all-sky. - Campanya extensiva per tot l'àmbit de trànsit rodat del parc. Disponible a: https://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_d_actuacio/atmosfera/contaminacio_luminica/Avaluacio_de_la_qualitat_del_cel_de_nit/Campanya_2018.pdf
	M5. Avaluació de la qualitat acústica	No iniciat		

Eix 2: Introducció de criteris ambientals a la gestió

EIX	Acció	Assoliment	Comentaris	Accions recollides
2. Introducció de criteris ambientals a la gestió	M6. Incorporació de criteris de prevenció de la contaminació lumínica als edificis, monuments, i equipaments municipals i del Parc.	Parcial.	- Suport econòmic del DACC per enllumenat municipal - Edificis de parc s'apaguen llums - Aparcament de diferents municipis.	- Pel que fa als ajuts econòmics, inclosos a l'Acció M1 - Accions sobre edificis del Parc (com la seu de Morera del Montsant) per minimitzar l'impacte de la contaminació lumínica. També de l'enllumenat interior. - Accions sobre aparcaments de diferents municipis per minimitzar l'impacte.
	M7. Realització d'un curs dirigit a tècnics municipals i empreses locals d'il·luminació.	No iniciat		
	M8. Incorporació criteris de prevenció de la contaminació acústica i lumínica en l'autorització de noves activitats	Total	- Als expedients objecte de DACC. - Guia publicada "Guia de prescripcions en matèria de contaminació lumínica per a llicències municipals" (publicada DACC 2022)	Es pot consultar la guia aquí: https://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/atmosfera/contaminacio_luminica/prevencio-vector-llum/guia_prescripcions_permisos.pdf

Eix 3: Sensibilització en matèria de contaminació acústica i lumínica

EIX	Acció	Assoliment	Comentaris	Accions recollides
3. Sensibilització en matèria de contaminació acústica i lumínica	M9. Senyalització de la zona protegida.	Total	<ul style="list-style-type: none"> - Roll-up divulgatius del parc - A les senyals de parc en zona urbana estan els logos de la protecció i Starlight. - Editar informació. - Bossa de distintiu lumínica. - Incorporar a la CETS. 	<ul style="list-style-type: none"> - S'han creat roll-up divulgatius que indiquen i expresen les diferents proteccions. - A les senyals de parc en zona urbana hi ha els logos de les zones de protecció i Starlight. - Hi ha informació editada. - S'ha incorporat a la temàtica de la CETS.
	M10. Realització de continguts (web) específics per al Punt de Referència i la ZEPQA.	Total	Integrada en les webs i altres notícies.	<p>En relació a les notes de premsa publicades i recollides relacionades entre 2018-2022, s'han comptabilitzat un total de 25 notícies, entre les qual s'inclou la participació en programes de ràdio i televisió (Informe Semanal de 2022).</p> <p>Totes aquestes notícies van ser repujades en les xarxes socials que disposa el parc (Twitter i Facebook).</p>
	M11. Sensibilització de la població sobre els valors ambientals de la tranquil·litat i la foscor natural de Montsant, fomentar la seva protecció i gaudi.	Total	<ul style="list-style-type: none"> - S'han fet xerrades al parc, a AstroPrades, AstroPriorat, etc - Activitats programades a l'Agenda del parc 	<p>Hi ha un total de 25 activitats realitzades en aquests cinc anys, ja siguin relacionades directament amb l'observació astronòmica (9) o que bé són activitats que per la seva naturalesa posen en valor les qualitats del cel nocturn, del silenci, la tranquil·litat... (16) Valors intangibles que propicien l'observació i escolta de fauna nocturna, els censos de rapinyaires nocturns, les nits del ratpenats, recessos i activitats de connexió amb la natura i l'espiritualitat de Montsant, etc.</p> <p>L'any 2019, també cal destacar l'exposició de fotografia nocturna fruit del Concurs de fotografia nocturna de Muntanyes de Prades i el Parc Natural de Montsant. L'any 2021, el Dia Europeu dels Parcs es va dedicar a "El cel nocturn de Montsant".</p>
	M12. Implicació d'entitats i agents del territori en el manteniment de la ZEPQA i del Punt de Referència.	Total	<ul style="list-style-type: none"> - S'incorporen al curs "Bon Coneixedor del Montsant" i punts d'informació. - S'ha treballat amb els agents econòmics, encara amb poc retorn - Castell de falset per fer activitats - Un mas (de l'Ardèvol) ha estat declarat Starlight - Incorporat a la CETS 	<p>L'any 2019 es va fer una edició del Curs de Bon Coneixedor del Parc Natural de Montsant amb la participació de 20 persones.</p> <p>En relació al curs per a ser acreditat com a punt d'informació, durant el període 2018-2022 s'han fet un total de 3 edicions, amb un total de 58 participants.</p>
	M13. Realització de campanyes de sensibilització a les escoles dels municipis.	Total	<ul style="list-style-type: none"> - Habilitació i posar a disposició de recursos educatius específics - Agenda escolar s'incorporen cel nocturn - DACC ha fet un recurs educatiu per escoles. - Professorat està implicat i treballa en el material ofert. 	Comentaris extensos a continuació.

En l'apartat d'activitats, promoció i difusió, el territori ha participat de forma decidida . Els actors econòmics i les entitats divulgatives i científiques han sigut agents implicats des del principi. Per exemple ha sigut AstroPrades, que ha participat des de l'inici amb innumbrables reunions, activitats, i ha sigut pal de paller per a l'obtenció del distintiu Destinació Turística Starlight. A més, van ser promotors de l'activitat "Apaga els llums encén els estels" a Prades, i promotors, conjuntament al PNMON, del concurs de fotografia nocturna.

Comentaris extensos de l'acció M13:

Al 2018 es van realitzar 17 xerrades (una a cada escola) sobre astronomia popular al Priorat (interpretació del cel dels pagesos i pastors del Priorat i d'arreu dels Països Catalans).

Durant el 2019 i el 2020 a les escoles no s'ha fet cap activitat vinculada a la contaminació lumínica i acústica.

Durant el curs 21/22 es va fer la campanya "Espiritualitat i patrimoni cultural, Montsant Muntanya Santa". Tot i que no es va fer cap activitat directament relacionada amb la contaminació acústica, sí que es va explicar que un dels valors de Montsant és la tranquil·litat i el silenci i això es va vincular a l'espiritualitat i a la presència de fauna salvatge.

Durant el curs 2022/2023 s'està duent a terme la campanya d'educació ambiental als centres educatius de la comarca "Per un Montsant, fosc i tranquil". En total s'hauran fet 19 activitats, vinculant a totes les escoles de primària i als dos centres de secundària de la comarca.

Anteriorment, l'any 2017, es va fer una campanya de sensibilització adreçada a la població local on es van realitzar activitats d'astronomia (observacions amb telescopi i punter làser per explicar el cel nocturn) i sobre els sons de la nit als pobles de l'àmbit del Parc (11 pobles i Torroja i Poboleda).

Eix 4: Promoció dels valors de Qualitat Ambiental

EIX	Acció	Assoliment	Comentaris	Accions recollides
4. Promoció dels valors de Qualitat Ambiental	M14. Fomenta de l'obtenció de la certificació Starlight per part d'establiments turístics.	Total	- Obtinguda certificació Destí Turístic Starlight - Un mas (de l'Ardèvol) ha estat declarat Starlight - Incorporat a la CETS	- L'any 2021 es va atorgar la certificació Destí Turístic Starlight: https://fundacionstarlight.org/noticias/noticias/312-las-muntanyes-de-prades-y-la-serra-de-montsant-obtinen-la-certificacion-de-destino-turistico-starlight.html - Mas de l'Ardèvol: https://fundacionstarlight.org/noticias/noticias/346-mas-ardevol-masia-ecosostenible-y-ahora-tambien-alojamiento-starlight.html
	M15. Realització de materials de difusió PNMON.	Total	- Roll-up, estovalles, posa gots, bosses...	Comentaris extensos a continuació.

Comentaris extensos de l'acció M15:

Les accions relacionades amb el material de difusió són:

- Disseny i producció de material divulgatiu de tota tipologia per a impressió posterior.
- Disseny dels miradors de la xarxa de miradors astronòmics del Parc Natural de Montsant, en total 10.
- Elaboració dels vinils de tall polimèric per complementar el Calendari dels cicles terra-festa-cel.
- Coordinació i impressió de l'exposició del IV Concurs de fotografia del PN Montsant i Muntanyes de Prades.
- Disseny del material Pedagògic : "La Terra Paral·lela" i "Explorem el sistema solar" del projecte "Per un Montsant fosc i tranquil".
- Impressió de materials diversos del Parc Natural de Montsant :
  - 5000 uts. Itinerari astronòmic
  - 8 uts. roll-ups
  - 14000 uts. estovalles
  - 18000 uts. posa gots
  - 1000 uts. díptics IV Concurs de Fotografies
  - 1260 uts. bosses reciclables de de diferent tipologia i qualitat sobre la temàtica "cel nocturn"

3. Valoració final

Com a resum sobre les accions es pot concloure que el grau d'assoliment és:

- 9 accions han estat reportades com d'assoliment total.
- 3 accions han estat reportades com iniciades però d'un assoliment no finalitzat.
- 3 accions han estat reportades com a no iniciades.

De les accions iniciades, destaca que la coordinació administrativa entre totes les administracions públiques presents al territori ha permès l'obtenció de fons econòmics per adaptar bona part de l'enllumenat de titularitat municipal; en particular s'ha treballat en 10 dels 12 municipis que es van declarar inicialment. L'aportació econòmica concedida al territori supera el milió d'euros.

Des del punt de vista d'accions d'informació, difusió i formació, destaquen les tasques d'integració de tota la temàtica objecte de la protecció per part del Parc Natural del Montsant. Aquest treballa de forma estreta amb les escoles, integra la problemàtica a la seva feina de material divulgatiu, formació i senyalització i en fa ús.

Pel que fa a les tasques no assolides o no iniciades, aquestes estan relacionades amb:

- La formació de tècnics especialistes
- L'adaptació d'enllumenat de titularitat privada, edificis i equipaments públics.
- L'avaluació acústica del parc.
- La promoció de vehicles silenciosos.

Pel que fa a la situació actual, hi ha diferents factors que propicien l'elaboració d'un nou pla, integrant tota la singularitat i situació de l'entorn:

- Adaptar l'enllumenat privat.
- Incrementar la implicació dels agents econòmics i dels tècnics municipals.
- Realitzar campanyes de mesurament acústic.
- Promoció de vehicles i dispositius menys sorollosos a l'interior de la zona de protecció acústica.
- Continuar la política de difusió, informació i formació.
- Integrar de forma explícita els 20 municipis inclosos a l'ampliació de protecció de cel nocturn de l'any 2021.
- Coordinar el distintiu privat Destí Turístic Starlight amb les proteccions esmentades en el Pla-2018.
- Continuar coordinant les proteccions acústica i de cel nocturn amb la CETS.